

Handläggare
Sara Hussain
Telefon: 08-50828604

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2024-02-22

Idéer för en bättre framtid (för våra barn)!

- svar på medborgarförslag

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och lämnar det som svar på medborgarförslaget.

Sammanfattning

En medborgare i Skärholmens stadsdelsnämndsområde har skickat in ett dokument med förslag på utvecklingsmöjligheter kopplat till barns hälsa och utbildning till förvaltningen. Dokumentet omfattar 12 punkter med förslag på utvecklingsmöjligheter gällande barn och ungas hälsa och utbildning samt fem frågor om gängkriminalitet. Förvaltningen besvarar samtliga punkter i detta tjänsteutlåtande

Bakgrund

En medborgare i Skärholmens stadsdelsnämndsområde har skickat in ett dokument med förslag på utvecklingsmöjligheter kopplat till barns hälsa och utbildning till förvaltningen. Ärendet behandlades till en början som inkomna idéer/synpunkter med hänsyn till frågornas natur. Efter diskussion beslutade förvaltningen att anmäla ärendet till nämnden som ett medborgarförslag. Den 14 december 2023 beslutade nämnden att skicka medborgarförslaget till förvaltningen för beredning.

Ärendet

En medborgare i Skärholmens stadsdelsnämndsområde skickade in ett dokument med förslag på utvecklingsmöjligheter kopplat till barns hälsa och utbildning den 30 augusti 2023 till förvaltningen. Dokumentet omfattar 12 punkter med förslag på utvecklingsmöjligheter gällande barn och ungas hälsa och utbildning samt fem frågor om gängkriminalitet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen medborgarservice och stadsmiljö med stöd av avdelningen främjande och förebyggande samt avdelningen för socialtjänsten.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet och lämnar det som svar på medborgarförslaget.

Det är en del frågor som rör skolan. Formellt sett är det utbildningsförvaltningens ansvarsområde och inte stadsdelsförvaltningens. Nedan följer medborgarens förslag och frågor uppdelade var för sig i punkter. Förvaltningens svar ges under varje punkt.

- **En steg för steg lista på vad föräldrar ska göra, var man ska vända sig, om de misstänker eller vet att deras barn är med i ett kriminellt gäng. Ska finnas på olika språk.**

Stadsdelsförvaltningen håller på att ta fram en Familjeguide (målgrupp 0-18 år) som riktar sig till barn och unga, föräldrar/vårdnadshavare samt tjänstepersoner som beskriver vad för stöd som finns i stadsdelen för denna målgrupp.

På Polisens hemsida finns även en skrift som heter ”Gängsnacket” som finns på nio språk. Den är framtagen av polisen och Länsstyrelsen.

- **Skolan ska ha temadag om droger/alkohol och kriminalitet/gäng – senast i årskurs 7. Föreläsare om gängvåld och kriminalitet. (Tex Julien Khalaf).**

När det gäller temadag på skolan är det någonting varje skola/rektor bestämmer över. Där kan föräldrar vända sig till skolan och önska detta.

Stadsdelsförvaltningen tillsammans med socialförvaltningen skickar ut information till föräldrar i olika årskurser genom skolorna flera gånger per år med olika teman. Där finns information om bland annat droger och alkohol, fest, skärmtid och psykisk hälsa. Inför lov och särskilda helgdagar som Valborg är information temabaserad utefter det.

Stadsdelsförvaltningen har även ett strukturerat samarbete med skolan och polis runt dessa frågor.

- **I skolan - 9:or som är mentorer till 6:orna.**

Gällande denna fråga hänvisas till rektor på den skola som du önskar ska införa detta mentorskapsprogram. Det är alltså inte

förvaltningens ansvarsområde utan rektor på skolan som ansvarar för den inre organisationen.

- **I skolan – fokus på mental hälsa och ohälsa. Hur lär man sig att prata känslor? (Suicide Zeros bok Livsviktiga Snack – För 9 till 12 åringar.) Idé: Känslaskola**

Ungdomsmottagningen som är en del av stadsdelsförvaltningen arbetar med denna fråga. Ungdomsmottagningens samverkan med skolorna i stadsdelsnämndsområdet har resulterat i att samtliga klasser i årskurs 8 samt ett antal klasser i årskurs 6 har besökt ungdomsmottagningen under läsåret HT 2022-VT 2023, vilket är en ökning i jämförelse med föregående läsår.

- **Förskola, BVC, skolan ska bli bättre på att upptäcka barn med utåtagerande beteende som tex beror på neuropsykiatriska diagnoser. Information ska ges till föräldrarna.**

Förvaltningen ansvarar för den kommunala förskolan i Skärholmens stadsdelsnämndsområde. I enlighet med läroplanen ska förskolan särskilt uppmärksamma barn som av olika anledningar behöver mer ledning och stimulans eller särskilt stöd. Barn som behöver mer stöd och stimulans ska få detta utformat utifrån sina egna behov och förutsättningar. (Läroplan för förskolan sid. 6) Förskolan ska ha ett nära samarbete med hemmet och regelbundet ha samtal med barns vårdnadshavare om barnets trivsel, utveckling och lärande. Det är vårdnadshavare som avgör om de vill ta kontakt med Regionen och utreda en eventuell neuropsykiatrisk funktionsnedsättning.

- **Föräldrar som vägrar söka hjälp eller nekar hjälp för sitt barn (som kriminell eller där skolan varnar/anmält barnet för olagligt eller opassande beteende) ska få böter. Föräldrarna ska givetvis informeras om detta i samband med att de tackar nej/vägrar hjälp.**

Socialtjänstens arbete med barn och unga regleras i socialtjänstlagen (SoL). Förvaltningen kan inte bötfälla vårdnadshavare som inte handlar efter barnets bästa. Socialtjänsten har utrymme att ingripa för barnets bästa utan vårdnadshavares samtycke enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). Den 1 juli 2023 sänktes även åldersgränsen från 15 till 12 år för öppna insatser enligt SoL rörande kontaktperson och särskilt kvalificerad kontaktperson till barn utan vårdnadshavarens samtycke. Det innebär att nämnden har möjlighet att besluta om öppna insatser till ett barn som fyllt 12 år även utan vårdnadshavarens samtycke, om det bedöms lämpligt och barnet

samtycker till insatsen. Syftet med ändringarna är att öka nämndens möjligheter att ge stöd till fler barn i ett tidigare skede, även om samtycke saknas från vårdnadshavare och situationen inte är så allvarlig att kriterierna för ett omhändertagande enligt LVU är uppfyllda.

- **Det ska bli lättare och gå snabbare att godkänna kameraövervakning i utsatta områden.**

Denna fråga hanterar polisen och stadsledningskontoret, från förvaltningen är vi behjälpliga i denna fråga utifrån lokala behov.

- **Barn som riskerar att bli kriminella eller nyligen börjat bli rekryterade av gäng ska i större utsträckning få möjligheten att byta miljö och komma till ett familjehem.**

Socialtjänsten arbetar med individuella bedömningar i varje enskilt fall och erbjuder insatser utifrån individuella behov. Socialtjänsten verkar i högsta grad för skydd och stöd för bland annat barn som riskerar att hamna i kriminalitet samt som har rekryterats in i kriminalitet. I varje enskilt fall görs en bedömning rörande den insatsform och omfattning som passar barnets behov bäst. Vid placeringar generellt inklusive familjehemsplacering sker även en matchning med exempelvis familjehem utifrån familjen i sig men även område.

- **Fler vuxna förebilder för barn och ungdomar som är i riskzonen gällande droger och kriminalitet. Ev. samarbete med näringslivet. Kan man hitta förebilder som varit i liknande situationer men som brytit sig loss och ”lyckats i livet”?**

I dagsläget finns en nystartad förening i Sättra som genomför trivselvandringar. Detta drivs av ideella krafter med stöd av förvaltningen. Önskemål om fler vuxna förebilder kan vi fortsätta diskutera med våra öppna verksamheter som till exempel fritidsgårdar

- **Fler kvälls- och helg aktiviteter ska finnas för tonåringar. Sportföreningar?**

Förvaltningens parklekar och fritidsgårdar erbjuder regelbundna och ledarledda aktiviteter inom ramen för den egna verksamheten och i samverkan med föreningar och kulturaktörer, såsom scouterna, Samhällsmatchen, Löparakademin och Kulturskolan.

Förvaltningen har utvecklat arbetssättet med samverkansöverenskommelser med aktörer som tillhandahåller aktiviteter för barn och unga. Arbetssättet leder till kvalitetssäkrade samarbeten och tillgång till aktiviteter som förvaltningen annars inte skulle kunna erbjuda inom fritidsgårdar och parklekar. Förvaltningen har tecknat samverkansavtal med scouterna, Samhällsmatchen och Löparakademin.

- **En annan idé som kom när jag tänker på alla (typ föräldrar o barn) som kommer ut och vill kolla när en skjutning skett. Det verkar vara lite spännande med poliser, ambulanser och helikopter. Kan man ha några utryckningsfordon på ängen i Sättradalsparken nån helg så kan man komma och titta och ställa frågor? De kan informera om vad man ska göra när utryckningsfordon kallas till ens område. Man kan kolla inuti fordonen osv.**

Förvaltningen håller med om att det är en bra idé. Förvaltningen ansvarar inte för blåljuspersonal, men har ett nära samarbete med främst Polisen och kan diskutera med dem om det är genomförbart.

- **Staden ska anställa egna ordningsvakter som ska arbeta lokalt. (Denna punkt är extremt viktig!) De ska arbeta trygghetsskapande och skapa kontakter/band med barn och ungdomar i området. De ska även samarbeta med skolan. Ordningsvakterna ska i sin tur följa upp med lokalpolisen för att informera om läget.**

Staden har egna mobila ordningsvakter som stadsledningskontoret hanterar. Ordningsvakter är polisens förlängda arm och rapporterar till polisen lokalt. De mobila ordningsvakterna träffar ibland personal på fritidsgårdarna. Ordningsvakterna och väktarna är mobila och kan närvara vid otrygga platser efter behov i trygghetsskapande syfte.

Deras främsta uppgift är att skapa trygghet genom:

- synlighet
- kontaktskapande dialog
- förebyggande insatser
- råd och anvisningar
- allmän information på stadens offentliga platser.
- i uppdraget ingår också att förebygga brott och ordningsstörningar

Andra ordningsvakter anställda av centrumägare finns i dagsläget i Skärholmens centrum och Vårbergs centrum. Förvaltningen har fältassistenter som samarbetar med fritidsgårdar, skolor,

myndigheter, föräldrar och andra aktörer som arbetar med ungdomar. Mer information om fältassistenter går att finna på Stockholm stads centrala hemsida. Det är även möjligt att läsa mer om behovsanalys avseende ordningsvakter i ärende SKHLM 2022/1048.

Mina tankar:

- **Vad kostar denna gängkriminalitet? Kostnad för polisinsatser, häktet, rättegångar, fängelse, sjukvård, sociala insatser, avhopparverksamhet!**

Det är svårt att ge ett konkret svar på kostnaden för gängkriminalitet. Kostnader för de olika aspekter som nämns i frågan åligger flera olika aktörer, såsom Polisen, stadsdelsförvaltningen och regionen som ansvarar för sjukvård. Det är många olika myndigheter och aktörer som berörs. Forskare inom exempelvis nationalekonomi har gjort ekonomiska kalkyler över samhällsekonomiska kostnader för gängkriminalitet som man kan finna på nätet.

Det finns en exempelsamling från Sveriges Kommuner och Landsting (SKR) som heter ”Att arbeta med sociala insatsgrupper” (se skr.se) där de resonerar om kostnader. Brottsförebyggande rådet (Brå) har information om förebyggande arbete mot gäng på sin hemsida.

- **Hur mycket sparar staden på att anställa egna ordningsvakter till skillnad mot att hyra in dyra privata företag? Timpriset för privata är dubbelt så mycket som om staden skulle ha egna ordningsvakter!**

Det är beroende av upphandlingar, avtal, uppdrag och omfattning. Det finns även flera typer av ordningsvakter exempelvis mobila ordningsvakter, vakter som beställs vid socialtjänstbesök, väktare med mera. Kostnaderna varierar utifrån behov och år 2023 minskade budgeten för stadens ordningsvakter.

Förvaltningen prioriterar förebyggande insatser i samverkan med andra aktörer. Arbetet med platsamverkan inklusive platsaktivering har utvecklats och intensifierats. Antalet fältassistenter har utökats för att finnas ute i stadsdelsnämndsområdet och arbeta uppsökande och relationsskapande med barn och unga. I samverkan med civilsamhället har trivselvandringar införts där vuxna vandrar i stadsdelsnämndsområdet under fredags- och lördagskvällar. Trygga trappan är ett annat exempel på trygghetsskapande arbete som inletts där polis och fastighetsägare gemensamt förebygger och motverkar oönskat häng i trappuppgångar och fastigheters allmänna

utrymmen. Förvaltningen vill därmed framhålla vikten av att ett stort antal aktörer i stadsdelsnämndsområdet, offentliga, privata och inom civilsamhället, tillsammans, fokuserat och fortsatt samverkar för att kontinuerligt och över tid stärka tryggheten och minska brottsligheten. Det är möjligt att läsa mer om behovsanalys avseende ordningsvakter i ärende SKHLM 2022/1048.

- **Många föräldrar med invandrarbakgrund känner inte till vilken hjälp och stöd samhället kan ge. Hur kan man informera om detta?**

Information om föräldrastöd finns på Stockholm stads centrala hemsida med hänvisning till respektive stadsdel med kontaktuppgifter. Det finns även en sida med information om Familjens hus i Skärholmen – en verksamhet där man samlat olika insatser med stöd till familjer – på Stockholm stads centrala hemsida. Föräldramottagningen i Skärholmen kommunicerar ut information via samverkanspartners som möter föräldrar. Dessutom har föräldramottagningen andra kanaler för att komma i kontakt med föräldrar i stadsdelen för att berätta om det stöd som finns att få. Nedan listas dem ingångar som finns för föräldrar att få information om föräldraskap och stöd i Sverige.

- Barnmorskemottagningen BMM Skärholmen delar ut information om Föräldramottagningen under graviditet och föräldramottagningen presenterar sig för de föräldrar som går i v.20-grupp.
- Alla som får sitt första barn, eller första barnet i Sverige (även om dem har fler barn sedan innan) och är inskrivna på BVC Skärholmen erbjuds utökade hembesöksprogrammet där familjen utöver basprogrammet får sex hembesök under barnets första 18 månader av både BVC-sköterska och en egen föräldrarådgivare. Ett frivilligt erbjudande om att delta i program för att få ta del av träffar som utgår hemifrån med mer tid för samtal och frågor erbjuds till familjer.
- Sedan 2022 ska utskick göras varje termin via de kommunala förskolorna till alla familjer som har barn i kommunala förskolor. Samma information har erbjudits samtliga privata förskolor. Förskolorna kan även boka in föräldrarådgivare till föräldramöten om så önskas.
- Pågående arbete att försöka nå ut till samtliga föräldrar via skolorna för att föräldrar ska få sammaförutsättningar till information om föräldrastödet. Material har tidigare endast funnits på svenska men skulle tas fram på flera språk under hösten 2023.
- Plan att under 2023/2024 kunna starta upp en digital plattform på Instagram för mer lättillgänglig Föräldramottagning också för att

göra det möjligt att nå ut på flera språk med korta informationsfilmer.

- Familjecentralen med BMM, BVC och samtliga öppna förskolor erbjuder information om föräldrastöd.

Ett annat exempel på hur grundläggande information kommuniceras ut kan hittas på Länsstyrelsens sida [Informationsverige.se](https://www.lansstyrelsen.se/information). Den informationen finns på tio språk.

Dock är det en fortsatt utmaning att nå ut med information och hitta bra kanaler för detta.

- **Tankar från en gängkriminell i en dokumentär på tv4: Växer upp med föräldrar som jobbar mycket och är ej närvarande. Ofta arbeten med låg/lägre lön. Barn lämnas att ta hand om sig själva. Kommer hem efter skolan till tom lägenhet, fixar mat själv, gör läxor själv osv. Ser att föräldrarnas slit inte ger mycket lönemässigt. Barnet/ungdomen vill inte slita och kämpa som sina föräldrar utan vill ha snabba, lätta cash. Mina tankar: Dålig moral där man ska få mycket genom att göra så lite som möjligt. Hur kan man få dessa barn och ungdomar att "göra rätt" för sig? Hur motiverar man dem så att de kan se värdet av att sätta upp mål och jobba för att nå målet?**

Arbetet med att motivera barn och ungdomar är en fråga som berör flera olika aktörer i samhället, såväl inom kommun, region och stat som inom privata aktörer och civilsamhälle. Stadsdelsförvaltningen arbetar enligt Stockholms stads strategi för att minska risken att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet. Med stöd i den sker tidiga och förebyggande insatser.

I Verksamhetsplan 2024 för Skärholmens stadsdelsnämnd beskrivs hur detta arbete ska ske inom förvaltningen och i samverkan med andra aktörer under 2024:

Fältassisterna arbetar uppsökande, relationsskapande, främjande och förebyggande för att tidigt upptäcka unga i riskzon. Inom fritidsverksamheten arbetar förvaltningen med regelbundna och ledarledda aktiviteter. Nära samverkan med skola och lokalpolisområdet sker i syfte att tidigt identifiera och stödja utsatta unga och motverka destruktiva beteenden. Förvaltningen samverkar även med Region Stockholm exempelvis genom hembesöksprogram och familjecentral, det vill säga föräldrarådgivning, öppen förskola samt Skärholmens barnavårdscentral (BVC) och Skärholmens barnmorskemottagning (BMM). Ungdomsmottagningen arbetar även med en bredd av insatser med målet att förebygga psykisk ohälsa, stress och ångest

hos ungdomar upp till 22 år. Förvaltningen erbjuder också stöd till barn att klara skolan inom ramen för arbetet med skolsociala insatser. Arbetet med att förhindra och bryta kriminell livsstil pågår bland annat genom socialsekreterare hos polis samt öppenvårdsinsatser och placeringsformer.

Aktörer inom civilsamhället kan göra skillnad och ett exempel på det är den ideella organisationen Löparakademin. Förvaltningen har under år 2023 tecknat ett samverkansavtal med Löparakademin. Ett exempel på deras verksamhet är tioveckorsprogrammet där deltagare genom träning, workshops och mentorskap får verktyg för att sätta upp och nå personliga mål. Organisationen beskriver att deltagare efter avslutat program bör få stärkt tro på sin egen förmåga, redskap för att jobba målinriktat, samt kunskap om en mer hälsosam livsstil.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningen anser att frågorna och förslagen har en inverkan på jämställdheten för barn och unga pojkar och flickor i Skärholmen. Det finns olika riskfaktorer beroende på biologiskt kön. Pojkar ställs inför särskilda utmaningar relaterat till maskulinitet och flickor ställs inför särskilda utmaningar relaterat till femininitet. Därför är det viktigt att ha med sig ett genusperspektiv i arbetet med frågor som de som behandlats i tjänsteutlåtandet.

Lisa Kinnari
Stadsdelsdirektör
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Christoffer Carlander
Tf. avdelningschef
Skärholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Medborgarförslag till Stadsdelsförvaltningen (1325109)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lisa Kinnari, Stadsdelsdirektör	2024-02-06
Christoffer Carlander, Tf. avdelningschef	2024-02-06